

Aan de gemeenteraad Waalre

Uw brief van	Uw kenmerk	Afdeling/Ambtenaar SO/Y. Schouten
Onderwerp De Brede SPUK regeling en het Gezond en Actief Leven Akkoord	Ons kenmerk 524622	Datum

VERZONDEN 11 MEI 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze Raadsinformatie brief willen wij u graag informeren over het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de bijbehorende middelen (Brede SPUK-regeling) en wat dit betekent voor de gemeente Waalre.

Inleiding

De landelijke overheid staat voor een grote uitdaging om de alsmaar stijgende zorgkosten een halt toe te roepen. Dat lukt alleen maar door de zorgvraag te laten dalen. Stevig inzetten op preventie kan daarbij helpen.

Alle gemeenten zijn nu aan zet

Voor de jaren 2023-2026 stelt het rijk extra financiële middelen beschikbaar om preventie projecten op het gebied van sport, bewegen, cultuur en welzijn lokaal te versterken. Om voor dit budget in aanmerking te komen dient een gemeente een plan van aanpak 2024-2026 in te dienen bij VWS/VNG vóór 30 september 2023.

Op 15 juni is er een raadsinformatie avond waarop we u verder zullen informeren over dit traject.

Vooruitlopend op deze informatieavond willen wij graag onderstaande punten met u delen:

1. Achtergrondinformatie over wat we al doen op terrein van preventie en gezondheidsbevordering;
2. Wat de onderdelen zijn van de Brede SPUK regeling;

3. Voor één van die onderdelen, het Lokaal Sportakkoord II, loopt een separaat traject;
4. Het verloop van het totale traject.

1: Wat doen we al in Waalre aan preventie en gezondheidsbevordering

1a: Nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2019-2022 *Een gezonde kijk op Waalre*

Elke vier jaar actualiseert de gemeente haar lokaal gezondheidsbeleid. In mei 2021 (kenmerk 182087) heeft u een infographic ontvangen met de evaluatie van de inzet en resultaten in 2019 en 2020 (bijlage 1). Bij deze RIB ontvangt u ook een infographic van de evaluatie Lokaal Gezondheidsbeleid 2021-2022: *Meedoen is gezond in Waalre* (bijlage 2).

1b: Waalres Sport en beweegakkoord *Iedereen doet mee 2021-2022*

In dit akkoord staan 6 ambities en actiepunten beschreven die ervoor moeten zorgen dat iedereen in Waalre mee kan doen aan sport en bewegen.

1c: Lokaal Preventie Akkoord *Gezond Waalre 2021-2023*

In 2021 heeft de gemeente Waalre samen met 25 partners het Lokaal Preventie Akkoord opgesteld (bijlage 3). De 11 ambities uit dit Lokaal Preventieakkoord sluiten aan bij de thema's uit het Lokaal Gezondheidsbeleid en het Sport- en Beweegakkoord 2020-2021. De uitvoering vindt plaats in 2022 en 2023. Een evaluatie ontvangt u begin 2024.

1d: Waalre JOGG gemeente

In maart 2022 is de gemeente Waalre gestart als JOGG gemeente. JOGG (Gezonde jeugd, gezonde toekomst) streeft naar een leefstijltransitie van ongezond naar gezond leven, door de leefomgeving van kinderen en jongeren gezonder te maken. Ook dit plan van aanpak sluit aan en borduurt voort op de thema's van het Lokaal Gezondheidsbeleid en het Lokaal Preventieakkoord.

1e: Lokale coalitie *Een tegen Eenzaamheid*

In januari 2020 heeft de gemeente Waalre een convenant ondertekend van het landelijk actieprogramma *Eén tegen eenzaamheid* van het ministerie van VWS. Hiermee onderstrepen wij onze inzet om actief én gezamenlijk de trend van eenzaamheid te doorbreken. Een lokale werkgroep van maatschappelijke organisaties stemt jaarlijks de activiteiten met elkaar af voor de jaarlijkse week van Ontmoeting in de maand oktober.

1f: Waalre dementievriendelijke gemeente (DVG)

Waalre heeft in juli 2015 de intentieverklaring "Werken aan dementievriendelijke gemeenschap in de gemeente Waalre" ondertekend. De afgelopen 8 jaar zijn er vanuit de lokale werkgroep DVG veel activiteiten tot stand gekomen in samenwerking met maatschappelijke organisaties. De oprichting van het Alzheimer Café in 2017 is één van de structurele succesvolle resultaten.

1g: Goed voor Mekaar Waalre

In 2015 is het platform Goed voor Mekaar Waalre opgericht. Goed voor Mekaar is dé plek voor vrijwilligerswerk en informele hulp. We zetten ons in voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen en zoveel mogelijk zelfstandig kan leven en wonen. Soms is daar hulp bij nodig. Hulp waarbij inwoners veel voor elkaar kunnen betekenen. Wat dat betreft is er in Waalre een stevige basis: inwoners kijken naar elkaar om, er is gemeenschapszin en er zijn veel vrijwilligers actief. Goed voor Mekaar Waalre wil deze basis faciliteren, stimuleren en versterken. Zodat het vanzelfsprekend is en blijft om elkaar waar mogelijk te helpen. Zinvol bezig zijn ('ertoe doen') heeft een positieve invloed op het gevoel van welbevinden en de ervaren gezondheid. Vrijwilligerswerk is dan ook niet alleen belangrijk voor de mensen die hulp of steun krijgen maar ook voor degenen die deze hulp of ondersteuning bieden. Het motto van Goed voor Mekaar Waale is dan ook 'iets doen voor een ander is fijn voor iedereen!'. Concreet biedt Goed voor Mekaar Waalre:

- online (en fysiek) matchingsplatform voor vrijwilligerswerk
- hulpdienst voor begeleid vervoer, boodschappen en kleine klusjes
- maatjesproject
- informatie & advies (adviserende huisbezoeken, steunpunt mantelzorg)

1h: Nota kunst en cultuurbeleid 2022

Kunst en cultuur zijn van groot belang voor de mentale gezondheid van inwoners. Het passief en actief deelnemen aan cultuur biedt mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling en een zinvolle vrijetijdsbesteding. Deelnemen aan cultuur zorgt voor onderlinge verbondenheid, het is het cement van de samenleving. Dat geldt misschien nog wel meer voor mensen met een beperking of eenzame inwoners. Er is een cultuuraanjager aangesteld die verbindingen legt tussen initiatieven en de verschillende partijen.

1i: Geldzorgen beleid

Op 18 april 2023 heeft uw gemeenteraad het geldzorgen beleid vastgesteld. Er is in beeld gebracht waarop de komende jaren ingezet moet worden binnen de gemeente Waalre in samenwerking met maatschappelijke partners. Zodat tegemoetgekomen wordt aan de behoeften van inwoners rondom armoedebestrijding. Geldzorgen veroorzaken namelijk stress, en dat heeft een negatieve invloed op gezondheid.

2: De onderdelen van de Brede SPUK regeling voor het GALA

De Brede SPUK regeling bestaat uit 15 thema 's:

I Sport & Beweging & Cultuur

1. Lokaal Sportakkoord II
2. Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (BRC)

II Gezondheid en Sociale basis

3. Terugdringen gezondheidsachterstanden
4. **Kansrijke Start**
5. Mentale Gezondheid.

6 **Aanpak Overgewicht en obesitas** (GLI, Gecombineerde leefstijlinterventie voor volwassenen en aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen obesitas)

7. **Valpreventie**

8. Leefomgeving

9. Opgroeien kansrijke omgeving (middelengebruik)

10. Versterken sociale basis

11. Mantelzorg

12. Eén tegen Eenzaamheid

13. **Welzijn op Recept**

III Ondersteunende onderdelen

14. Versterking kennis/advies GGD

15. Coördinatie kosten regionale aanpak preventie

Voor de vetgedrukte thema's gaat het om ketenaanpakken waarvoor (sub)regionale afspraken gemaakt worden.

3: Het Lokaal Sportakkoord II

Uw gemeenteraad wordt in juni 2023 in een aparte RIB geïnformeerd over de uitwerking van 6 thema's van het Lokaal Sportakkoord II.

In het kort

Op 14 december hebben VWS, NOC*NSF, Vereniging Nederlandse Gemeenten/Vereniging Sport en Gemeenten (VNG/VSG) en het Platform Ondernemende Sport (POS) het Hoofdlijnen Sportakkoord II 'Sport versterkt' ondertekend. Hierin zijn de ambities en kaders vastgelegd die de komende periode leidraad zijn voor het herijken van de huidige lokale Sportakkoorden. Lokale samenwerking is ook nu al een centraal thema. Gemeenten, sportverenigingen, ondernemers in de sport en maatschappelijke partners kunnen samen veel meer bereiken en ook sneller resultaten boeken.

De 6 thema's voor het Lokaal Sportakkoord II zijn:

Thema 1. Inclusie en diversiteit

Het gaat hierbij om toegankelijkheid, laagdrempeligheid, kansengelijkheid en het wegnemen van financiële, sociale en praktische belemmeringen:

- Vergroten van financiële toegankelijkheid;
- Vergroting sociale toegankelijkheid;
- Vergroting praktische toegankelijkheid;
- Effectievere toeleiding van inactieve mensen naar sport.

Thema 2: Sociaal veilige sport

Er moet een basis worden gecreëerd, waar iedereen veilig en met plezier kan sporten.

Thema 3: Vitale sportaanbieders

Gericht op een kwalitatief sterk, veilig en toegankelijk sportaanbod voor iedereen. Het ontwikkelen van een norm voor pedagogische en didactische kwaliteit.

Thema 4: Vaardig in bewegen

Meer kansen voor ieder kind en iedere jongere om met plezier te bewegen. Samenwerking tussen onderwijs, sport, kinderopvang en gemeente.

Buurtsportcoaches kunnen hier een belangrijke rol spelen.

Thema 5: Ruimte voor sport en bewegen

Hier wordt de relatie gelegd met het accommodatiebeleid en de omgevingsvisie. Het gaat om het creëren van een toekomstbestendige sportinfrastructuur die uitnodigend, faciliterend en toegankelijk is voor iedereen.

Thema 6: Maatschappelijke waarde van topsport

Dit thema speelt met name op landelijk en regionaal niveau en in de grote steden. Om die reden laten we dit in Waalre buiten beschouwing.

Het herijkte Sportakkoord II dient uiterlijk 30 juni 2023 ingediend te zijn bij VSG om in aanmerking te komen voor het uitvoeringsbudget van € 9.120,- voor 2023, 2024 en 2025 en € 7.012,- voor 2026. In het Sportakkoord II worden verbindingen gelegd met het plan van aanpak GALA 2024-2026.

4: Het verloop van het proces

Aanvraag Brede SPUK middelen

In maart 2023 zijn de SPUK middelen aangevraagd voor alle 15 thema' s. Een eerste inventarisatie laat zien dat we op veel thema' s al actief zijn. Voor Waalre is een totaalbedrag van € 790.522,00 voor de periode 2023-2026 beschikbaar (bijlage 4).

Formateur voor plan van aanpak 2023 en 2024-2026

Vanuit de GGD Brabant Zuidoost is er een 'SPUK formateur' die gemeenten in de eerste plaats ondersteunt bij het opstellen van het plan van aanpak 2023. Dit plan is vooral gericht op het versterken van wat er al is en het verkennen van wat er nog moet komen (o.a. valpreventie en welzijn op recept). Dit plan hoeft niet ter goedkeuring voorgelegd te worden aan VWS/VNG.

De formateur werkt samen met een interne werkgroep aan het opstellen van het plan van aanpak 2024-2026. Er wordt ook een verbinding gelegd met een regionaal plan van aanpak. De GGD coördineert dit en legt de verbindingen vanuit de lokale situatie van de 21 gemeenten met de (sub)regio. Dit draagt bij aan een sterke preventie infrastructuur: lokaal-regionaal-landelijk.

Het plan van aanpak 2024-2026 Waalre geeft een vervolg aan het lokaal gezondheidsbeleid.

Procedure en planning

Het plan van aanpak 2024-2026 moet vóór 30 september voor toetsing ingediend zijn bij de kerngroep van Gezond en Actief Leven en de Vereniging Sport en Gemeenten. Deze kerngroep toetst het plan van aanpak en geeft een advies af. Bij een positief advies kan het plan van aanpak 2024-2026 vóór 31 oktober 2023 ingediend worden bij DUS-I.

Het jaar 2023 is een overgangsjaar. Hierin verkennen we hoe we de 15 SPUK thema's voor Waalre gaan verbinden en/of verdiepen.

Informatie bijeenkomst gemeenteraad 15 juni 2023

Op 15 juni geeft de werkgroep GALA een presentatie aan uw gemeenteraad over de stand van zaken van het GALA en Brede SPUK proces voor Waalre. Het programma van deze informatie bijeenkomst leveren wij op tijd aan bij de griffier.

Wij hopen u hiermee voldoende te informeren.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Waalre,

Gemeentesecretaris,

ba

mr. drs. R.L. Franken

Burgemeester,

ba P Oosterveer

M.F. Oosterveer

Bijlagen

bijlage 1: infographic evaluatie Lokaal Gezondheidsbeleid 2019-2020

bijlage 2: infographic evaluatie Lokaal Gezondheidsbeleid 2021-2022

bijlage 3: Lokaal Preventie Akkoord Gezond Waalre

bijlage 4: budget brede SPUK Waalre